

ÉRVELÉS, TÁRGYALÁS, MEGGYŐZÉS - SZEMINÁRIUM

3-4. óra

Kérdések, válaszok, mellébeszélés

Szabó Krisztina

kriszti.szabo@filozofia.bme.hu

A kérdés

2

- Valamit meg akarunk tudni.
 - Előzetes tudásunk és feltevéseink alapján.
- Meghatározza a kért információt.
- Behatárolja a válaszként szóba jövő állítások halmazát.
 - **Elvárás1:** a válaszadó ebből a halmazból válassza ki választát.

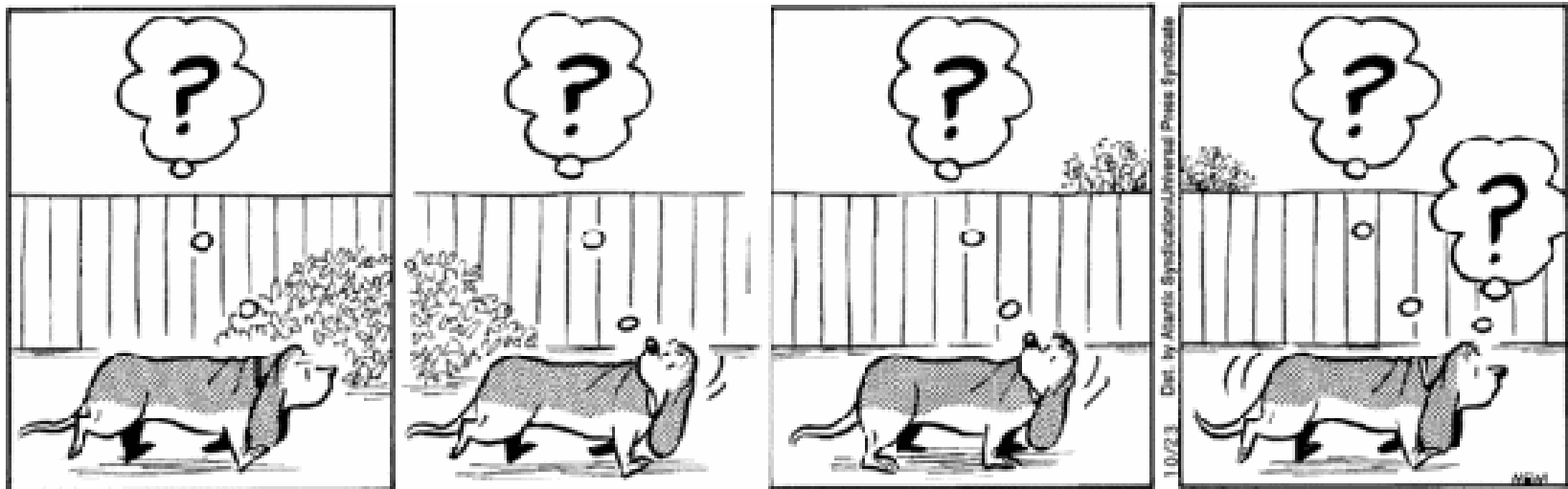
Tehát a kérdés tulajdonképpen meghatározás.

- **Elvárás2:** a válaszoló egyenes/direkt választ adjon.

Kérdéstípusok

3

- **Eldöntendő:** igen/nem.
- **Választó:** a felsorolt alternatívák közül kell választani.
- **Kiegészítendő:** a válaszadó a témába vágó állításokból viszonylag szabadon gazdálkodhat, amikor álláspontját a válaszban megfogalmazza.

Választípusok

4

- ❑ **Egyenes/direkt válasz:** pontosan a kért információt tartalmazza.
- ❑ **Indirekt válasz:** csak a kért információ egy részét szolgáltatja.
- ❑ **Mellébeszélés:** nem a kérdés által megjelölt információt tartalmazza, noha a válaszoló tudja a választ.
- ❑ Videó: Dr. Csont – Dr. Brennen szakértői vallomása

Hibás kérdések

5

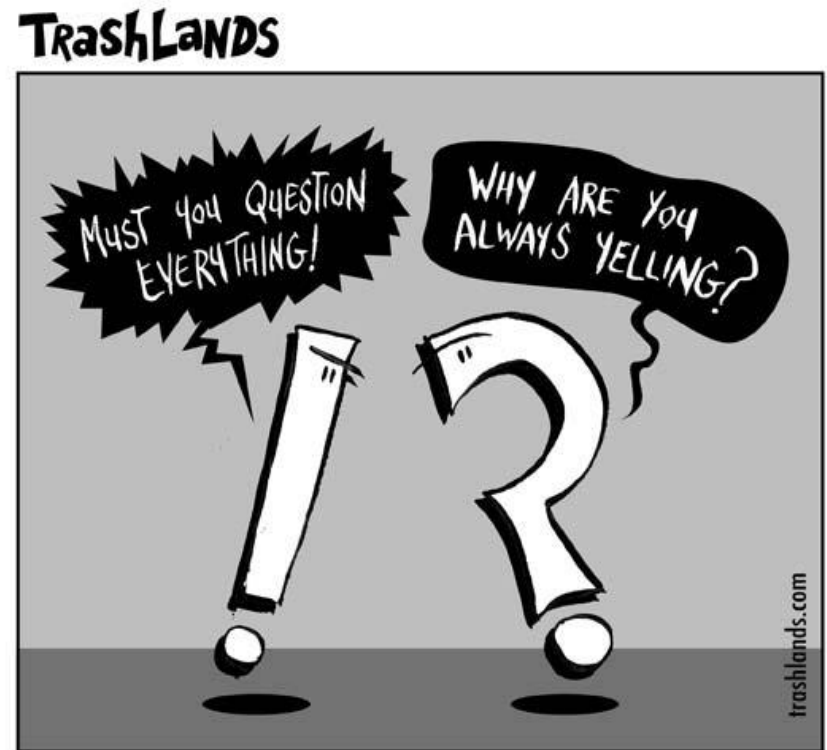
- ❑ **Nem az információ szerzést szolgálják**, hanem a másik hátrányos/kellemetlen helyzetbe hozását, álláspontjának vagy személyének lejáratását, ellehetetlenítését célozzák, mindezt racionálisan elfogadható indokok nélkül.
- ❑ **Nem alkalmas arra, hogy** kellően pontosan és egyértelműen **meghatározza**, milyen információt várunk a válaszolótól.

Hibás kérdések

6

1. Túl általános kérdés
2. Agresszív kérdés
3. Komplex kérdés
4. Túl sokat állító kérdés

Hibás kérdések

7

1. **A túl általános kérdés:** nem jelöli ki pontosan a várt információt.

Pl. Szeretnénk megtudni a minisztertől, hogy felelősnek érzi-e magát az általa vezetett minisztériumban feltárt visszaélések miatt, továbbá azt, hogy az ügynek milyen következményei lesznek, lesz-e fegyelmi vizsgálat, lemond-e a miniszter stb.

Hibás: Mi a véleménye az ügyről?

Hogyan érintené az ügy?/ Mit szándékozik tenni?

Hibás kérdések

8

1. **A túl általános kérdés:** nem jelöli ki pontosan a várt információt.

Hibás kérdések

2. **Az agresszív kérdés:** a válaszadó álláspontjához képest túl szűkre szabja az egyenes válasz kereteit.
- A válaszként szóba jövő állítások nem teszik lehetővé, hogy a válaszoló az álláspontjának megfelelő választ adjon.
 - Az agresszív kérdés nem azt kérdezi, amit kellene.
 - A kérdező saját elképzelését erőszakolja rá a válaszolóra.
 - Az agresszivitás lehetősége leggyakrabban a pontos, lényegre törő kérdésekkel kapcsolatban merül fel.

Hibás: Diák-tanár szituáció: Adott be beadandót?

Az újonnan alakult vallási szektához tartozók fanatikusok vagy csalók? (Hamis dilemma)

Hibás kérdések

10

3. **Komplex kérdés:** túl sokat kérdez egyszerre, és az egészre együtt egy választ vár.
- Pl. Támogatja-e a hazai olimpia megrendezését és ezáltal a magyar gazdaság fellendülését?
 - Igaz ez?

Problémák:

- Homályos, hogy a kérdező milyen választ vár.
- Lehetőséget ad a mellébeszélésre.
- Nem világos a válasz.
- „Árulkapcsolásra” ad lehetőséget az egyértelmű pozitív választ igénylő és egy vitatott kérdés összekapcsolásával.

Hibás kérdések

11

4. **Túl sokat állító kérdés:** a kérdés előfeltevései azok az állítások, amelyeknek igaznak kell lenniük, amennyiben a kérdés egyenesen megválaszolható.
- Az előfeltevések igazsága szükséges ahhoz, hogy a kérdés értelmes és egyenesen megválaszolható legyen.
 - Aki egyenes választ ad egy kérdésre, automatikusan elfogadja a kérdés előfeltevéseit, bármilyen egyenes választ is ad.
 - De az előfeltevések veszélyesek lehetnek a válaszolóra, és ha egyenes választ ad, akkor ezzel elköteleződik olyan álláspontok mellett, amelyek lejáratják, ellehetetlenítik, aláássák álláspontját.

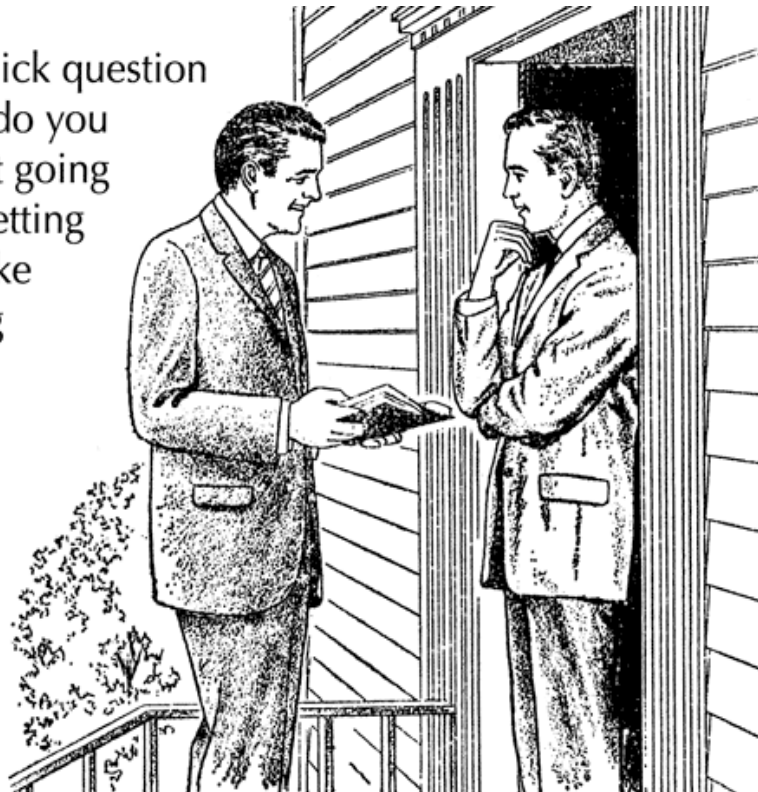
Pl. Veri-e még a feleségét? Miért hazudik a kormány?

Hibás kérdések

12

4. **Túl sokat állító kérdés:** a kérdés előfeltevései azok az állítások, amelyeknek igaznak kell lenniük, amennyiben a kérdés egyenesen megválaszolható.

Yeah, I got a quick question for you... Why do you think you're not going to hell for not letting a kid have a cake on their fucking birthday?

Mellébeszélés

13

- A válaszadó **nem a kérdésnek megfelelő választ adja**, akár tudja, akár nem tudja egyébként a választ.
- Lokális vagy kérdés-felelet irrelevancia
- Globális vagy tárgy irrelevancia
- Videó: Chewbacca érvelés
- Videó: Jeremy Paxman wants an answer

A mellébeszélés „arany szabályai”

14

- ❑ Érts egyet a kérdés motivációjával!
- ❑ Érts egyet a kérdés előfeltevésével!
- ❑ Beszélj az előzményekről!
- ❑ Sorold fel a lehetséges és ismert alternatívákat, de ne foglalj állást!
- ❑ Érzékeltesd, hogy Te tudod a megoldást (csak nem mondod el)!
- ❑ Beszélj a jó megoldással szemben támasztott követelményekről! Ne zavarjon, ha együttesen kielégíthetetlenek!
- ❑ Mindvégig hangoztasd, hogy most határozottan állást foglalsz, és részletesen válaszolsz minden kérdésre!

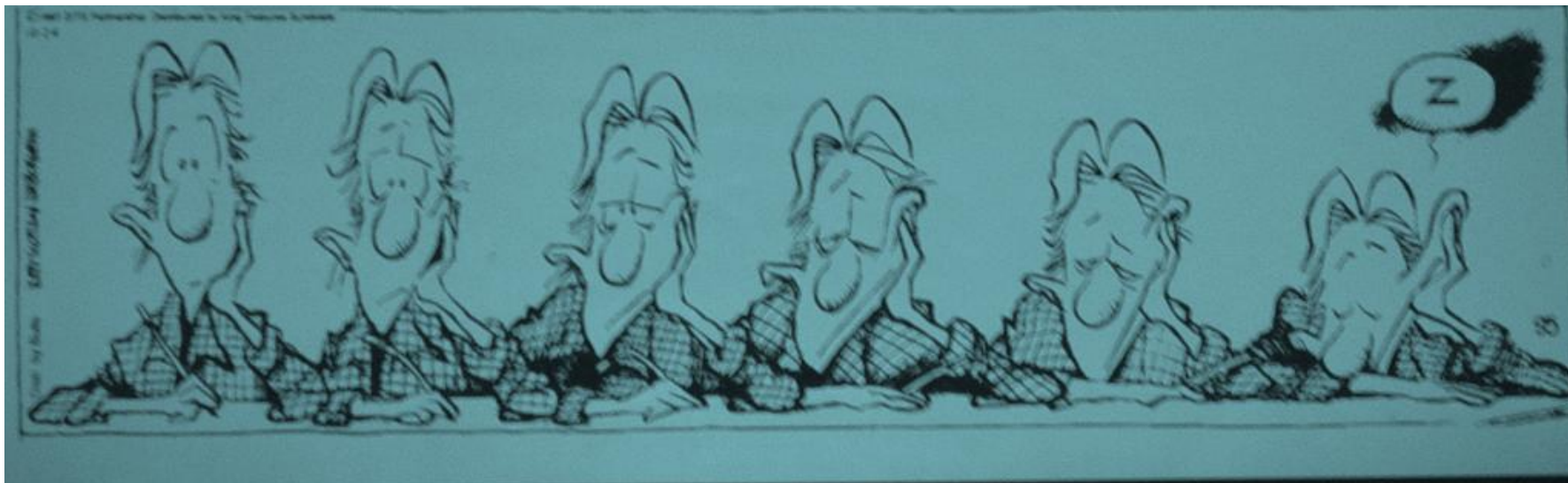
Írjatok beszédet:

1. Nobel-díj elnyerése
2. Védőbeszéd: felrobbantottam a kémia labort
3. Igyon mindenki gumibogyó szörpöt!
4. Győzd meg a végzős élelmiszer mérnököket, hogy a Te cégedhez jöjjenek dolgozni!
5. Győzd meg a műszaki igazgatókat, hogy a Te technológiádat válasszák!

15 perc készülés, 2 perc előadás

KÖSZÖNÖM SZÉPEN A FIGYELMET!

16

Szabó Krisztina
kriszti.szabo@filozofia.bme.hu